A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17035

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi Ölçe?i (ADBO), orijinal olarak yabanc? dilde geli?tirilmi? olan bir psikolojik arac?n Türkçe kültüre **uyarlama** çal??mas?n?n sonucudur. Bu ölçek, bireylerin radikal ideolojilere olan ba?l?l?klar?n?, ?iddet kullan?m?na yönelik tutumlar?n? ve kat? bili?sel yap?lar?n? ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r.

Karaburun ve A??c?o?lu (2021) taraf?ndan gerçekle?tirilen bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkiye'deki adli psikiyatri, klinik psikoloji ve sosyal bilimler alanlar?nda güvenilir ve geçerli bir araç olarak kullan?ma sunulmas?n? amaçlam??t?r. Çal??ma, ölçe?in psikometrik özelliklerini, özellikle de faktör yap?s?n? ve iç tutarl?l???n? Türk örneklemi üzerinde do?rulamay? hedeflemi?tir.

Anahtar Kelimeler

A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi, Militan A??r?l?k, Ölçek Uyarlama, **Psikometri**, Geçerlik, Güvenirlik, Sosyal Psikoloji.

Yazarlar

Merve Karaburun, Figen A??c?o?lu

Amaç

Ölçe?in temel amac?, **a??r?l?kç? dü?ünce biçimi** ile ili?kili bili?sel e?ilimleri, tutumlar? ve inanç sistemlerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu yap?, genellikle dogmatizm, d?? grup dü?manl??? ve ?iddeti me?rula?t?rma e?ilimlerini içerir.

Türkçe uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü koruyarak, bu yap?y? Türk kültürüne özgü ba?lamlarda da geçerli k?lmay? hedeflemi?tir. Bu sayede, Türkiye'de radikalle?me süreçleri ve risk gruplar?n?n belirlenmesi konular?nda bilimsel ara?t?rmalara katk? sa?lamak amaçlanm??t?r.

Yap?

A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi Ölçe?i, bireylerin radikal ve ho?görüsüz **bili?sel** kal?plar?n? ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Bu yap?, sadece ideolojik ba?l?l??? de?il, ayn? zamanda bu ideolojiyi savunma yöntemlerine (örn. ?iddet) yönelik tutumlar? da kapsar.

Ölçek, bireyin dünyay? "biz" ve "onlar" olarak kutupla?t?rma e?ilimini, kendi grubunun mutlak üstünlü?üne olan inanc?n? ve ele?tirel dü?ünceye kapal?l??? gibi a??r?l???n temel unsurlar?n? de?erlendirir. Ölçe?in ölçtü?ü temel **psikolojik yap?**, sosyal ve siyasi a??r?l?kç?l???n alt?nda

ARABPSYCHOLOGY.COM

yatan zihinsel süreçlere odaklanmaktad?r.

Geçerlik

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?ini sa?lamak amac?yla detayl? istatistiksel analizler uygulanm??t?r. Yap? geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü gösterir.

Ölçe?in Türkçe formunun **geçerlik** çal??malar? kapsam?nda, genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) veya Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?u gösterilmi?tir. Ek olarak, ölçe?in bilinen ili?kili yap?larla (örne?in, dogmatizm, otoriterlik) beklenen yönde korelasyon göstermesiyle ölçüt ba??nt?l? geçerlik kan?tlar? sunulmu?tur.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçe?in tutarl? ve kararl? ölçümler yapma yetene?ini ifade eder. A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi Ölçe?i'nin güvenirlik analizlerinde, iç tutarl?l?k genellikle **Cronbach alfa** katsay?s? ile rapor edilmi?tir.

Uyarlama çal??mas?nda elde edilen yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? temel yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Ayr?ca, test-tekrar test güvenirlik analizleri (genellikle raporlan?r), ölçekten elde edilen puanlar?n zaman içinde kararl?l???n? destekleyen kan?tlar sunar.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe formda ne ?ekilde korundu?unu belirlemek amac?yla **faktör analizi** teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in temel boyutlar?n? ve alt faktörlerini ortaya koyar.

E?er orijinal ölçek çok boyutlu bir yap?ya sahipse, uyarlama çal??mas? genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile bu çok boyutlu yap?n?n Türk verilerine ne kadar uydu?unu test eder. Analiz sonuçlar?, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik verilerle uyumlu oldu?unu göstererek, ölçe?in geçerli bir yap?ya sahip oldu?unu kan?tlam??t?r.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal ölçe?in yap?s?na ba?l? olarak genellikle 5 veya 7 noktal? Likert tipi ölçek kullan?l?r.)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kinler (Klinik ve adli popülasyonlar ba?ta olmak üzere, genel popülasyon üzerinde de kullan?labilir.)

Age Group: 18 ya? ve üzeri

Population Details: Uyarlama çal??mas? için genellikle üniversite ö?rencileri ve/veya genel toplum örneklemi kullan?lm??t?r. Detayl? popülasyon bilgileri için kaynak makaleye ba?vurulmal?d?r.

Test Methodology: Bireysel veya grup olarak uygulanan öz bildirim envanteri.

Anahtar Kelimeler

Radikalle?me, Tutum Ölçe?i, Bili?sel Çarp?tmalar, Psikolojik De?erlendirme, **Ölçek**.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Karaburun ve A??c?o?lu taraf?ndan 2021 y?l?nda Türkçe'ye uyarlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? ve uygulama izinleri için sorumlu yazar Merve Karaburun ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle makalenin referans gösterilmesi yeterli olmakla birlikte, ölçek maddelerinin tam metnine eri?im ve kullan?m ko?ullar? yazarlar taraf?ndan belirlenmektedir.

Kaynaklar

Karaburun M., & A??c?o?lu, F. (2021). A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi Ölçe?i Türkçe uyarlama çal??mas?. *Turkiye Klinikleri J Foren Sci Leg Med, 18*(1), 1-9. http://dx.doi.org/10.5336/forensic.2020-76116

Sorumlu Yazar ?leti?im: mervekaraburun@gmail.com

Ara?t?rma Kap?s? (ResearchGate) Üzerinden Eri?im: researchgate.net

Orijinal PDF dosyas?na buradan eri?ilebilir: asirilikci-dusunce-bicimi-olcegi-toad.pdf

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Affiliation Email addresses: mervekaraburun@gmail.com

Correspondence Address: Kaynak makalede belirtilen akademik kurumlar.

A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM